

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudkyň JUDr. Andrey Borovičkové, Ph.D. a JUDr. Renaty Hettlové v právní věci

žalobce: **J. S.** [redacted] narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Luborem Ludmou
sídlem Hanáckého pluku 1153/6, 779 00 Olomouc

proti
žalované: **ČR - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2 - Nové Město

o zaplacení 74 165 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 4.4.2022
č.j. 23 C 10/2018-856

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé **potvrzuje**.
- II. V zamítavém výroku o věci samé se rozsudek soudu I. stupně ohledně 61 697 Kč s příslušenstvím **potvrzuje** a dále se **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 579 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 21.9.2017 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Vrzalová.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem uznal soud I. stupně žalovanou povinnou zaplatit žalobci 11 889 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 21.9.2017 do zaplacení, zamítl žalobu na zaplacení 62 276 Kč s příslušenstvím a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce se podanou žalobou domáhal na žalované konstatování, že usnesením o zahájení trestního stíhání Policie ČR, Krajského ředitelství Policie Olomouckého kraje, Územního odboru [redacted] odd. obecné kriminality, SKPV, č. j. [redacted] ze dne 18. 9. 2015 mu byla způsobena škoda, zaplacení 954 813 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody, jež mu měla být způsobena jeho trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby, představované náklady obhajoby ve výši 154 813 Kč a ušlým ziskem ve výši 74 165 Kč z pravidelném výdělečné činnosti za dobu strávenou při nebo v souvislosti s úkony v trestním řízení, ve výši 76 820 Kč za snížení růstu příjmů a ve výši 49 015 Kč z nahodilě vedlejší pracovní činnosti v oblasti kaskadérství a filmu a zaplacení peněžního zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 600 000 Kč. Rozsudkem soudu I. stupně ze dne 25. října 2019 č.j. 23 C 10/2018-679 ve spojení doplňujícím rozsudkem ze dne 28. ledna 2020 č.j. 23 C 10/2018-715 a s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3.9.2020 č.j. 20Co 1169/2020-747 byla zamítnuta žaloba ohledně nároku na konstatování, že usnesením o zahájení trestního stíhání byla žalobci způsobena škoda, žalobci byla na náhradě škody a zadostiučinění za nemajetkovou újmu přiznána částka 141 713 Kč a ve zbytku žalobního nároku byla žaloba zamítnuta. Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 13.9.2021 č.j. 30 Cdo 333/2021 zrušil oba rozsudky soudů nižších stupňů stran částky 74 165 Kč, požadované žalobcem z titulu ušlého zisku z pravidelné výdělečné činnosti a na podkladě závěrů nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 922/18 zavázal soudy nižších stupňů právním názorem, že *„je bezpředmětné, že žalobce v rámci svého podnikání nedokázal vykázat konkrétní smlouvu či podnikatelskou příležitost, o kterou v důsledku vedeného trestního stíhání přišel. Podstatnou je především ta okolnost, že v souvislosti s úkony trestního stíhání nemohl vykonávat podnikatelskou činnost jako tzv. malý podnikatel, tj. fyzická osoba, pro kterou je podnikání základním a převážným zdrojem příjmu, je vykonáváno zpravidla osobně a příjmy z něj jsou pravidelné.“* Uvedl dále, že je namístě určit výši průměrného výdělku žalobce za dny, které byl nucen věnovat své obhajobě a že se neuplatní soudy nižších stupňů zmíněná judikatura, vztahující se k hypotetickému ušlému zisku.
2. Soud I. stupně poté na podkladě skutkových zjištění, popsaných v odstavcích 8 -56 rozsudku, učinil skutkový závěr, že žalobce byl Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci, č. j. [redacted] – 445, ze dne 29. 9. 2016 byl zproštěn obžaloby ze zvláště závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zák. ve stádiu pokusu a přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zák. Ve dnech 5. 10. 2015, 6. 10. 2015, 14. 10. 2015, 19. 10. 2015, 29. 10. 2015, 1. 11. 2015, 27. 11. 2015, 9. 12. 2015, 11. 12. 2015, 13. 12. 2015, 12. 1. 2016, 19. 1. 2016, 21. 2. 2016, 3. 4. 2016, 6. 4. 2014, 15. 5. 2016, 19. 6. 2016, 20. 6. 2016, 17. 7. 2016, 21. 7. 2016, 11. 9. 2016, 13. 9. 2016, 29. 9. 2016, 4. 12. 2016, 29. 1. 2017 a 3. 2. 2017 se žalobce radil se svým právním zástupcem, dne 20. 10. 2015 byl vyslýchán Policií ČR a ve dnech 15. 8. 2016, 13. 9. 2016 a 29. 9. 2016 se účastnil hlavních líčení ve své trestní věci. Žalobce je osobou samostatně výdělečně činnou v oblasti přípravných a dokončovacích stavebních prací pod obchodní firmou J. S. [redacted] a identifikačním číslem [redacted] a pro své klienty pravidelně plnil zakázky po celé České republice. V roce 2015 žalobce vyfakturoval svým zákazníkům celkem 641 434 Kč a výsledek jeho hospodaření činil 120 552 Kč; příjmy 602 759 Kč a výdaje stanovené paušálem činily 482 207 Kč. V následujícím roce vyfakturoval 757 300 Kč a na daních přiznal příjmy 729 564 Kč, výdajový paušál činil 583 651 Kč, podnikání v tomto roce zakončil ziskem 145 913 Kč. V roce 2017 jeho příjmy v daňovém přiznání činily 749 732 Kč, výdajový paušál související s příjmy činil 599 786 Kč, výsledek hospodaření byl žalobce v zisku 149 946 Kč, nicméně žalobce vyfakturoval svým klientům celkem 654 732 Kč.

3. Soud I. stupně na tomto skutkovém základě s odkazem na § § 1, 2, 5, 8 odst. 1, 15 odst. 2, 28, 31 odst. 1 a 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (náhradový zákon), § 2952 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o.z.) a judikaturu Nejvyššího soudu ČR (rozhodnutí sp.zn. 23 Cdo 2416/2012, 25 Cdo 2026/98, 25 Cdo 912/2009) konstatoval, že o základu nároku z nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 8 odst. 1 náhradového zákona není mezi účastníky sporu a při zjištění průměrného výdělku žalobce v rozhodné době vyšel z § 1 odst. 1 a 2 nařízení vlády č. 116/1989Sb. kterým se provádí zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Dovodil, že žalobce nemohl vykonávat svou pravidelnou podnikatelskou činnost ve dnech, kdy se musel radit se svým právním zástupcem či se osobně účastnil úkonů trestního řízení, a to ve všech jím uvedených dnech vyjma 6.10. 2015, 14. 10. 2015, 19. 1. 2016, 19. 6. 2016, 17. 7. 2016 a 21. 7. 2016, neboť porady (s obhájcem), konané v tyto dny, byly předchozími pravomocnými rozhodnutími vyhodnoceny jako neúčelné a nelze za ně přiznat náhradu ušlého výdělku. Ve dnech, kdy byl žalobce vyslýchán policejním orgánem (20. 10. 2015) či kdy byl osobně účasten u hlavních líčení (15. 8. 2016, 13. 9. 2016 a 29. 9. 2016) a ve dnech bezprostředně předcházejících těmto dnům (19. 10. 2015 a 11. 9. 2016) se žalobce po celý den nemohl věnovat své podnikatelské činnosti, kterou zpravidla vykonával po celé České republice, tedy mimo město sídla svého podnikání, přičemž jeho mysl byla zaměstnána myšlenkami na probíhající či následné soudní líčení či jeho vlastní výslech.
4. Žalobce tvrdil, že žádné náklady potřebné k dosažení výdělku neměl, ve svém účastnickém výsledku připustil náklady ve výši blíže nespecifikovaných jednotek procent a jeho účetní v čestném prohlášení uváděla, že měl náklady maximálně 10 %. Žádné jiné důkazy k výši svých nákladů žalobce nedoložil a předložené příjmové faktury se v každém jednotlivém ročním součtu vždy odlišují od částek, které byly následně přiznány k dani z příjmů fyzických osob v daňových přiznáních. Soud I. stupně neuvěřil žalobci, že v souvislosti s podnikáním v uvedených třech letech neměl žádné výdaje, respektive jen minimální výdaje. Uvedl, že s ohledem na absenci relevantních důkazů i zjištěné rozpory mezi celkovými fakturovanými částkami a částkami uvedenými v daňových přiznáních není na místě při stanovení průměrného výdělku žalobce vycházet pouze z konstrukce příjmové roviny jeho daňového přiznání bez zohlednění alespoň dílčích nákladů, stanovených byť jen paušálem pro daňové účely. Zdůraznil, že výhoda paušálního výdaje spočívá v tom, že podnikatel nemusí evidovat výdajové doklady pro účely daňového řízení, z tohoto benefitu však nemůže žalobce těžit v rámci nároku na ušlý zisk. S konstrukcí výpočtu ušlého zisku žalobcem z příjmů neponížených o jakékoliv výdaje se proto soud I. stupně neztotožnil, při výpočtu průměrného denního výdělku žalobce vyšel z údajů daňového přiznání a za základní částku pro výpočet ušlého zisku vzal čistý zisk žalobce uvedený v daňových přiznáních za každý jednotlivý rok, který vydělil počtem pracovních dnů v daném roce. Pro rok 2015 představoval čistý zisk žalobce částka 120 552 Kč (480 Kč za den), pro rok 2016 částka 145 913 Kč (579 Kč za den) a pro rok 2017 částka 149 946 Kč (600 Kč za den). Na tomto základě soud I. stupně přiznal žalobci ušlý zisk 11 889 Kč. za 9 dnů v roce 2015 (5. 10., 19. 10., 20. 10., 29. 10., 1. 11., 27. 11., 9. 12., 11. 12 a 18. 12. 2015) ve výši 4 320 Kč, za 11 dnů v roce 2016 (12. 1., 21. 2., 3. 4., 6. 4., 15. 5., 20. 6., 15. 8., 11. 9., 13. 9., 29. 9., 4. 12. 2016) ve výši 6 369 Kč a za 2 dny v roce 2017 ve výši 1 200 Kč včetně úroku z prodlení od 21. 9. 2017 (první den po uplynutí šestiměsíční lhůty určené k předběžnému projednání nároku) do zaplacení a ve zbylé části žalobu jako nedůvodnou zamítl. Konstatoval, že žalovaná byla v řízení neúspěšná ve věci nemajetkové újmy při tarifní částce 50 000 Kč, ve věci škody, spočívající v nákladech obhajoby, do výše 131 713 Kč, a ohledně ušlého zisku ve výši 11 889 Kč, celkový úspěch žalobce činil 47,83 % a úspěch žalované 52,17 %. Dovodil proto, že účastníci řízení k byli úspěšní obdobnou měrou a rozhodl podle § 142 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (o.s.ř.)tak, že žádný z nich nemá

právo na náhradu nákladů řízení.

5. Proti rozsudku soudu I. stupně podali včasné odvolání oba účastníci řízení. Žalovaná se odvolala proti vyhovujícímu výroku rozsudku a výroku souvisejícímu s námitkou, že nárok žalobce na ušlý zisk není prokázán, neboť nelze učinit jednoznačný závěr o tom, že měl v předmětné dny zajištěnou práci a že její výkon nemohl realizovat. Z judikatury vyplývá, že o ušlém zisku nelze hovořit tam, kde nelze bez dalšího uzavřít, že by poškozený zisku dosáhl. Nelze věřit tomu, že by žalobce nemohl vykonávat práci jen proto, že byl zaměstnán myšlenkami na své trestní řízení a jako osoba samostatně výdělečně činná mohl výkon své práce směřovat do dnů, kdy se žádné úkony v rámci trestního řízení nekonaly. Žalovaná dále zdůraznila, že žalobce předložil pouze vystavené faktury za rozhodné období a neprokázal výši svých výdajů. Navrhla, aby odvolací soud napadený výrok soudu I. stupně změnil a žalobu zamítl i co do soudem I. stupně přiznané částky zamítl.
6. Žalobce se odvolal proti zamítavému výroku a výroku o náhradě nákladů řízení. Namítl, že soud I. stupně při úvaze o jeho výdajích přehlédl specifika jeho podnikání, nezohlednil prohlášení jeho účetní ani účetní doklady a použil smysl daňového zvýhodnění pro malé živnostníky proti němu. Setrval na tvrzení, že neměl prakticky žádné náklady, věci k výkonu podnikání měl od objednatelů a výdaje měl jen někdy na dopravu. Zopakoval, že nemohl ve dnech konání úkonů v trestním řízení vykonávat žádnou svou činnost, jelikož ji vykonával na různých místech po celé republice, v [REDAKCE]
[REDAKCE] žádnými výdajovými doklady nedisponuje, neboť náklady řízení v daňovém přiznání uplatňoval paušálem. Dovožoval dále, že mu soud I. stupně upřel právo na obhajobu a nevypořádal se s obsahem jeho porad s obhájcem, které byly všechny účelné. Proti výroku o náhradě nákladů řízení namítl, že soud I. stupně přehlédl pasivitu žalované při předběžném projednání nároku a upřel mu v rozporu s dobrými mravy právo na náhradu nákladů řízení, včetně soudního poplatku. Odvolatel navrhl, aby odvolací soud změnil napadené výroky rozsudku soudu I. stupně, žalobě i ohledně částky 62 276 Kč s příslušenstvím vyhověl a přiznal mu náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
7. Podle obsahu odvolání uplatnili odvolatelé odvolací důvody ve smyslu § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř. Odvolací soud proto z podnětu jejich odvolání přezkoumal rozsudek soudu I. stupně i řízení, jež jeho rozhodnutí předcházelo, v intencích daných § 212 a § 212a o.s.ř. v odvolání napadeném rozsahu a odvolání shledal převážně nedůvodnými. Žalobce v rámci ústního jednání odvolacího soudu uplatnil námitku podjatosti soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 2 Mgr. Jany Příbylové, která rozhodovala ve věci pravomocným rozsudkem soudu I. stupně ze dne 25. října 2019 č.j. 23 C 10/2018-679 s tvrzením, že byla dříve zaměstnankyní úřadu, jednajícího za žalovanou. Touto námitkou se odvolací soud nezabýval, neboť se netýká soudkyně, která napadený rozsudek vydala.
8. Odvolání žalované shledal odvolací soud nedůvodným. Její argumentace pomíjí závazný právní názor dovolacího soudu, vyjádřený v jeho výše uvedeném rozhodnutí a založený na závěrech nálezu Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 922/18 (citovaným soudem I. stupně v odstavci 77. napadeného rozsudku), z něhož se podává, že žalobce jako tzv. malý podnikatel nemusí prokazovat konkrétní podnikatelské příležitosti v rozhodné době a judikatura, týkající se hypotetického zisku, se v daném případě neuplatní. Z uvedeného vyplývá, že není podstatné, zda měl žalobce zajištěnou práci právě na dny, kdy se účastnil úkonů v trestním řízení nebo porad se svým obhájcem. Skutečnost, že žalobce průběžně příjmy ze své podnikatelské činnosti měl, se podává z doložených faktur a daňového přiznání a soud I. stupně také

v intencích závazného právního názoru dovolacího soudu správně dovodil, že účast žalobce na úkonech trestního řízení nebo účelných poradách s jeho obhájcem představovala překážku pro výkon jeho podnikatelské činnosti.

9. Odvolání žalobce je rovněž zásadně nedůvodné. Při určení výše ušlého zisku se obecně vychází z částky, kterou by za obvyklých okolností, nebýt škodní události, poškozený ze své činnosti získal, s přihlédnutím k výši nákladů, které by musel na dosažení těchto svých příjmů vynaložit. Základem stanovení výše ušlého zisku jsou celkové předpokládané výnosy z podnikání snížené o předpokládané náklady, nikoliv pouze ztráta vykázaná v účetnictví. Výše ušlého zisku je totiž dána rozdílem mezi celkovým příjmem z podnikání a náklady potřebnými k dosažení tohoto příjmu (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn.. 25 Cdo 2222/2009). Odvolací soud souhlasí se způsobem výpočtu průměrného výdělku žalobce v rozhodné době za situace, kdy žalobce neprokazoval ani netvrdil žádné konkrétní náklady na své podnikání a požadoval náhradu za průměrnou denní tržbu bez ohledu na náklady, potřebné k jejímu dosažení. Je přitom nereálné jeho tvrzení, že žádné náklady neměl, zejména jestliže podle své výpovědi konal svou samostatnou výdělečnou činnost po celé republice. Musel tak vydávat značné náklady na cestování, jakož i za ubytování v době, kdy pracoval v místě od jeho bydliště značně vzdáleném, nepochybně také při své činnosti používal nástroje a materiál. S ohledem na to, že v přiznání k dani z příjmu použil žalobce nákladový paušál ve výši 80% příjmu, neshledává odvolací soud věrohodným ani prohlášení jeho účetní, že se jeho náklady pohybovaly kolem 10% (příjmů), které je za situace, kdy žalobce výdajové doklady nearchivoval, pouhou nepodloženou spekulací. Za situace, kdy žalobce neprokázal ani netvrdil žádné konkrétní náklady na své podnikání, nelze soudu I. stupně opodstatněně vytýkat, že pro výpočet jeho průměrného výdělku vzal v úvahu paušální částku těchto nákladů, uplatněnou žalobcem v daňovém přiznání.
10. Otázkou účelnosti úkonů právní služby se odvolací soud zabýval již ve svém rozhodnutí ze dne 3.9.2020 č.j. 20 Co 1169/2020-747. Oproti závěru soudu I. stupně shledal neúčelnými porady žalobce s obhájcem jen v pěti případech (mimo poradu dne 21.7.2016) z důvodů, podrobně vyložených v odst. 11 uvedeného rozhodnutí, jež zde může pouze zopakovat. Odvolací soud uvedl, že „Z četných porad žalobce s obhájcem se odvolací soud ztotožnil se soudem I. stupně v hodnocení porady ze dne 5. 10. 2015 a dovodil, že byla součástí úkonu převzetí obhajoby téhož dne ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a), a mohly zde být probrány i otázky, které byly předmětem porady, konané hned následující den 6. 10. 2015. Oproti závěru soudu I. stupně považoval odvolací soud za účelné všechny porady, které se konaly bezprostředně před konáním hlavního líčení (15. 8. 2016, 11. 9. 2016) nebo na ně bezprostředně navazovaly (porady 13. 9. 2016, 29. 9. 2016), jakož i poradu dne 29. 1. 2017 v souvislosti s odvoláním státního zástupce proti zprošťujícímu rozsudku, poradu k návrhu následně slyšeného svědka (Filip Hajný, vyslechnutý 18. 12. 2015) dne 27. 11. 2015, a poradu 21. 7. 2016 před podáním obžaloby. Porady uskutečněné 14. 10. 2015, 19. 1. 2016, 19. 6. 2016 a 17. 7. 2016 shledal odvolací soud ve shodě se soudem I. stupně s ohledem na množství dalších porad (zejména porady dne 19. 10. 2015, 12. 1. 2016, 20. 6. 2016, 21. 7. 2016), kde mohl být jejich předmět probrán, neúčelnými.“ Z uvedeného závěru o neúčelnosti porad s obhájcem v uvedených dnech vyplývá, že žalobce v tyto dny svou činnost konat mohl a náhrada výdělku (ušlého zisku) mu proto, jak správně dovodil soud I. stupně, nenáleží. Závěrem o neúčelnosti konkrétních úkonů právní služby v rámci obhajoby není samotné právo žalobce na obhajobu v trestním řízení nijak dotčeno. Odvolací soud na základě uvedeného závěru žalobci změnou napadeného rozsudku podle § 220 odst. 1 písm. a) přiznal částku 579 Kč (ušlý výdělek za den 21.7. 2016) s úrokem z prodlení od 21.9.2017 podle § 1970 zák.č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o.z.) a § 2 nařízení vlády č. 351/2013, kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky..., jinak rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku ohledně 61 697 Kč s příslušenstvím a ve výroku žalobě vyhovující podle §219 o.s.ř. potvrdil.

11. Onáhradě nákladů řízení rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 1 a 2 o.s.ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř., neboť ve shodě se soudem I. stupně uzavřel, že žádný z účastníků neměl v řízení i při úvaze o úspěchu s jednotlivými dílčími nároky před soudem I. stupně převažující úspěch, z čehož vyplývá závěr, že své náklady nesou ve svých poměrech sami. Na podmínky vzniku nároku na náhradu nákladů řízení ve smyslu § 142 odst. 1 a násl. o.s.ř. nemá žádný vliv tvrzení žalobce o předžalobní pasivitě žalované. Tomuto tvrzení ani nelze přisvědčit, neboť žalovaná nejméně část nároku žalobce (na zadostiučinění za nemajetkovou újmu) mimosoudně vypořádala a další nároky, zejména účelnost úkonů právní služby a nárok na ušlý zisk (jež se ukázal být převážně nedůvodným) sporovala. Žádný z účastníků rovněž neměl významný úspěch v odvolacím řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je za podmínek § 237 o.s.ř. přípustné dovolání, které lze podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Praha 13. října 2022

JUDr. Irena Saralievová v. r.
předsedkyně senátu